

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-21-01/2013

P/13/083

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/083 – Funkcjonowanie grupy kapitałowej PKP
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Julian Czekay, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87958 z 19 września 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Drukarnia Kolejowa sp. z o.o., 32-086 Węgrzce, ul. Forteczna 20A.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kajetan Gornig-Prezes Zarządu, reprezentujący Spółkę jednoosobowo (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ funkcjonowanie kontrolowanej jednostki w zakresie prowadzonej działalności oraz sytuacji ekonomiczno –finansowej Spółki, pomimo spadku rentowności i poniesienia w 2012 r. straty netto.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Drukarnia Kolejowa sp. z o.o., działając w ramach Grupy PKP specjalizowała się w wytwarzaniu biletów, nazwanych akcydensami manipulacyjnymi. W latach 2010-2012 produkcja ta stanowiła ponad 60 % przychodów, jednak w wyniku zmian na rynku usług, działalność w tym zakresie ulegała stopniowemu ograniczaniu.

W badanym okresie Drukarnia realizowała plan wieloletni pn. Strategia działalności Spółki na lata 2009-2011, a w oparciu o analizy wynikające z tego dokumentu, opracowywała roczne plany działalności. Opisany plan został zmodyfikowany w kwietniu 2009 r. na skutek decyzji PKP S.A. o rozpoczęciu budowy nowej siedziby Drukarni. Przeniesienie działalności Drukarni do nowej siedziby skutkowało powiększeniem wartości majątku oraz stworzeniem warunków do zmian w zakresie organizacji i zarządzania, a tym samym zmniejszenia kosztów operacyjnych. Natomiast sprzedaż starej siedziby umożliwiła uzyskanie przez PKP S.A. wynagrodzenia z tytułu umorzenia udziałów.

W okresie objętym kontrolą Spółka utrzymywała płynność finansową i na bieżąco realizowała wymagalne zobowiązania. Wprawdzie, w wyniku poniesionej straty obniżyła się rentowność produkcji, lecz po analizie przyczyn zmniejszenia przychodów z głównego źródła, Zarząd Spółki podjął działania zmierzające do rozszerzenia gamy produktów i pozyskiwania przychodów z innych źródeł.

Drukarnia dysponowała wieloletnim parkiem maszynowym uniemożliwiającym druk publikacji w krótkim okresie czasu, skutkiem czego niemożliwe okazało się podejmowanie zleceń, które charakteryzowały się szybkim cyklem produkcyjnym. W ocenie NIK, może to stanowić zagrożenie dla osiągnięcia dodatniej rentowności przy dalszym utrzymywaniu aktualnej struktury maszyn drukarskich.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wypracowanie i realizacja strategii oraz wieloletnich planów działalności spółki

Opis stanu faktycznego

Drukarnia Kolejowa sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie przy ul. Bosackiej 6, zwana w dalszej części Drukarnią lub Spółką, powstała na podstawie aktu założycielskiego Spółki z 29 listopada 1999 r., a jej jedynym udziałowcem były Polskie Koleje Państwowe S.A. Kapitał zakładowy na dzień utworzenia wynosił 8.959.800 zł i dzielił się na 89.598 udziałów po 100 zł każdy. Całość kapitału została pokryta aportem przez Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna (PKP S.A.) w Warszawie.

Na podstawie decyzji Ministra Infrastruktury z 6 czerwca 2002 r. udziały w Spółce zostały przewłaszczone na rzecz Skarbu Państwa (SP), na zabezpieczenie z tytułu udzielonych przez SP poręczeń i gwarancji spłat zobowiązań, wynikających z zaciągniętych przez PKP S.A. kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wynikających z emisji obligacji, zgodnie z ustawą z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”².

W dniu 4 kwietnia 2003 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (NZW), podwyższyło wartość nominalną każdego udziału w kapitale zakładowym spółki do kwoty 600 zł, a 1 lipca 2003 r. podwyższono kapitał zakładowy Spółki do kwoty 10.644.600 zł poprzez utworzenie nowych udziałów. Nowoutworzone udziały (2.808) objęła PKP S.A. i pokryła je wkładem niepieniężnym w postaci prawa wieczystego użytkowania nieruchomości położonej w Krakowie przy ul. Bosackiej 6 oraz własności posadowionych na niej budynków i budowli. W 2004 r. podwyższono kapitał zakładowy do kwoty 11.844,6 tys. zł, poprzez wniesienie aportu w postaci maszyny offsetowej ROLAND 304. Nowe udziały (2.000) objęła PKP S.A. w Warszawie.

W dniu 12 września 2006 r. Zarząd PKP S.A. postanowił zainicjować działania mające na celu wybudowanie nowej siedziby Drukarni Kolejowej i przeniesienie tam produkcji, polegającej na:

- wykonywaniu wszelkiego rodzaju druków akcydensowych, druków wielobarwnych i wielokolorowych;
- wykonywaniu prac wydawniczych, w tym opracowań graficznych, korekty tekstów i dystrybucji nakładów;
- wykonywaniu innych prac zleconych i usług;
- pośrednictwie w handlu maszynami i urządzeniami graficznymi oraz papierem i artykułami piaperszymi.

(dowód: akta kontroli-str. 4 - 7)

W trybie art. 227 § 2 Kodeksu spółek handlowych³, PKP S.A. 19 maja 2009 r. wyraziły zgodę na nabycie przez Drukarnię nieruchomości w Węgrzcach, tj. działki nr 562 o pow. 1 ha za cenę 2.500 tys. zł oraz wybudowania na tej nieruchomości budynku biurowego o pow. 451,6 m² i hali produkcyjnej o pow. 2.935 m² wraz z infrastrukturą towarzyszącą, za cenę nie przekraczającą 6.500 tys. zł.

(dowód: akta kontroli-str. 89-90, 114-116)

Po zakończeniu inwestycji, w październiku 2011 r. Spółka nabyła 4.730 udziałów własnych o wartości nominalnej 600 zł każdy (wartość nieruchomości przy ul. Bosackiej w Krakowie). W dniu 27 listopada 2011 r. została zawarta umowa w formie aktu notarialnego zbycia 4.730 udziałów Spółki w celu ich umorzenia, a także przekazania PKP S.A. ekwiwalentnego wynagrodzenia za te udziały. Obniżenie kapitału zakładowego Spółki zostało wpisane do KRS w dniu 11 maja 2012 r. Do tej zmiany PKP S.A. posiadały 24,355 % udziałów w kapitale zakładowym Drukarni, pozostałą część udziałów posiadał Skarb Państwa. Według stanu na dzień bilansowy 2012 r., kapitał podstawowy w wysokości 9.006.600 zł dzielił się na 15 011 udziałów, każdy o wartości nominalnej 600 zł.

² Dz. U. Nr 84, poz. 948 ze zm.

³ Dz. U. z 2013 r. poz. 1030.

Po uwzględnieniu zmian, Skarb Państwa posiada 14 933 udziały (99,48 %), a PKP S.A. 78 udziałów. Na podstawie aktu notarialnego, uprawnienia właściciela w imieniu Skarbu Państwa wykonuje PKP S.A.

(dowód: akta kontroli- str. 52, 92-93)

W Drukarni opracowano Strategię działalności Spółki na lata 2009-2011, przyjętą 17 grudnia 2008 r. przez Zarząd Spółki, a 18 grudnia 2008 r. pozytywnie zaopiniowaną przez Radę Nadzorczą. W kwietniu 2009 r. Strategia została zaktualizowana, w wyniku nowych rozstrzygnięć dotyczących koncepcji zmiany siedziby Drukarni. Zarząd Spółki 23 kwietnia 2009 r. przekazał aktualizację Strategii do Biura Nadzoru Właścicielskiego PKP S.A., celem zatwierdzenia przez Zgromadzenie Wspólników. Dokumenty te w swej treści nie nawiązywały do strategii funkcjonowania Grupy PKP. Kontrolującemu nie przedstawiono dokumentu zatwierdzającego Strategię przez Zgromadzenie Wspólników.

(dowód: akta kontroli-str. 8-18)

W wyjaśnieniach dotyczących sposobu opracowania Strategii działalności spółki na lata 2009-2011, Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że według informacji uzyskanych od pracowników Drukarni, przedmiotową Strategię w całości opracowano przez pracowników Spółki. Kolejny plan wieloletni (z pominięciem 2012 r.) został ujęty w Strategii działalności Spółki na lata 2013-2015.

(dowód: akta kontroli-str. 73-74)

Działalność gospodarcza Spółki nie była powiązana z funkcjonowaniem podmiotów Grupy PKP S.A., poza świadczeniem usług dla niektórych spółek w zakresie wykonywania druków akcydensowych (bilety). W opisanej aktualizacji Strategii z kwietnia 2009 r. została przedstawiona alternatywna wersja przeniesienia siedziby Spółki. Zakładano w niej:

- zakup działki gruntu wraz z posadowioną na niej halą produkcyjną. Sfinalizowanie projektu było planowane na kwiecień 2009 r. Na zakup i adaptację przewidywano wydatkowanie kwoty 6.000 tys. zł. W tym celu prowadzone były rozmowy nt. zakupu obiektów przy ul. Kosiarzy w Krakowie;
- koncepcję budowy nowego zakładu na hektarowej działce w miejscowości Węgrzce. Planowany zakup od firmy budowlanej „Ekosystem” sp. z o.o. miał być powiązany ze zleceniem tej firmie budowy nowego obiektu. Harmonogram robót, przedstawiony przez wykonawcę przewidywał m.in. do września 2009 r. zaprojektowanie obiektu, a do maja 2010 r. -zakończenie budowy wraz z zewnętrznym urządzeniem terenu.

(dowód: akta kontroli-str. 9-10, 20)

Brak zatwierdzenia Strategii na lata 2009-2011 i jej aktualizacji przez Zgromadzenie Wspólników nie miał wpływu na działalność Drukarni. W Spółce nie opracowywano harmonogramów wdrażania wyżej opisanych strategii (planów wieloletnich), natomiast rolę tę spełniały roczne plany funkcjonowania Spółki.

W 2013 r. Zarząd Spółki opracował Strategię działalności Spółki na lata 2013-2015. Dokument ten został przyjęty do realizacji uchwałą Zarządu Spółki z 30 października 2013 r. Jednocześnie Strategia ta została skierowana do zaopiniowania przez RN. Uchwałą RN z 12 listopada 2013 r. Strategia na lata 2013-2015 została zaopiniowana pozytywnie i przedłożona do zatwierdzenia Zgromadzeniu Wspólników.

(dowód: akta kontroli- str. 59-62)

W strukturze organizacyjnej Drukarni nie występowała komórka audytu wewnętrznego. W latach 2010-2013 (do 30 czerwca) działalność Spółki nie była kontrolowana przez przedstawicieli PKP S.A. Comiesięcznych ocen działalności Spółki dokonywała Rada Nadzorcza, dokumentując swoje posiedzenia stosownymi protokołami.

Każdego roku sprawozdania finansowe Spółki były poddawane badaniu i opiniowaniu przez niezależnego biegłego rewidenta. Badania obejmowały m.in. sprawdzenie poprawności zastosowanych przez jednostkę zasad (polityki) rachunkowości, sprawdzenie w sposób wyrywkowy dowodów i zapisów księgowych, z których wynikały informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych. W świetle tych badań, sprawozdania finansowe Drukarni przedstawiały rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Spółki. Sprawozdania zostały sporządzone zgodnie z wymaganiami polityki rachunkowości

oraz prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, a także były zgodne z przepisami prawa i postanowieniami umowy Spółki.

(dowód: akta kontroli-str. 63-68)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie kontrolowaną jednostkę w zakresie wieloletniego planowania działalności. Wprowadzając planami wieloletnimi nie objęto działań przewidzianych na 2012 rok, to jednak poszczególne plany roczne oraz plany na lata 2009-2011 i na lata 2013-2015 przedstawiają wzajemnie spójne działania w zakresie rozwoju dotychczasowego profilu produkcyjnego.

2. Realizacja rocznych planów rzeczowych i finansowych

Opis stanu
faktycznego

W wyniku analizy możliwości kontynuowania zamierzeń nakreślonych w wyżej opisanej Strategii, w latach 2010-2011 założono:

- ograniczenie zapotrzebowania na reklamy a także akcydensy, w tym manipulacyjne;
- zwiększenie konkurencji w innych asortymentach, przede wszystkim w książkach;
- wymuszenie zmian restrukturyzacyjnych po zmianie siedziby z początkiem 2011 r.;
- wstrzymanie wypłat dywidendy (zaangażowanie prawie wszystkich własnych środków finansowych w budowę nowej siedziby);
- utrzymanie produkcji akcydensów manipulacyjnych (biletów) dla spółek grupy PKP i Przewozy Regionalne a także możliwości produkcyjnych, pomimo przeniesienia Drukarni do nowej siedziby;
- zwiększenie skuteczności windykacji należności.

W 2010 r. zaplanowano przychody w wysokości 14.214 tys. zł, w tym ze sprzedaży produktów 13.900 tys. zł. W 2011 r. odpowiednio w wysokości 13.591 tys. zł i 13.473 tys. zł. Wykonanie wynosiło w 2010 r. 13.529,4 tys. zł (97,3 % planu), w tym ze sprzedaży produktów 12.989,9 tys. zł (96,4 % planu). W 2011 r. odpowiednio 14.004,4 tys. zł (103 %) i 13.300,6 tys. zł (98,7 %).

W wykonanej strukturze przychodów ze sprzedaży produktów główną pozycję stanowiły akcydensy. W 2010 r. 9.385,3 tys. zł (72,2 %) i w 2011 r. 10.363,7 tys. zł (77,9 %). Kolejną pozycję przychodów stanowiła produkcja książek, odpowiednio 2.291,4 tys. zł (17,6 %) i 1.630,9 tys. zł (12,3 %).

W 2011 r., w porównaniu do 2010 r. nastąpił znaczny spadek przychodów z produkcji książek (ok. 28 %) i wzrost w grupie akcydensów (10,4 %). Przyczynami była wysoka konkurencja przy małej opłacalności produkcji książek. Wzrost w grupie akcydensów wiązał się z pozyskaniem zlecenia na druk kart do głosowania w listopadowych wyborach o wartości netto 1.117,5 tys. zł. W latach 2010-2011 Spółka osiągnęła zysk netto w wysokości odpowiednio 745,8 tys. zł i 303,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli-str. 20-23,30, 32, 35-38, 42, 50, 71-72)

W 2012 r. planowano przychody w wysokości 13.674 tys. zł, w tym ze sprzedaży produktów 13.500 tys. zł. Wykonanie wynosiło odpowiednio 10.957,7 tys. zł (80,1 %) i 10.639,5 tys. zł (78,8 % planu). Struktura przychodów kształtowała się na zbliżonym poziomie, tj. akcydensy 7.946,9 tys. zł (74,7 %), książki 1.835,6 tys. zł (tj. 17,2 % przychodów ze sprzedaży produktów).

(dowód: akta kontroli-str. 21-23, 42-49)

W 2012 r. sprzedaż akcydensów zmniejszyła się o 23,4 %, a sprzedaż książek wzrosła o 12,5 %. Przychody ze sprzedaży akcydensów stanowiły największą grupę przychodów Drukarni, były one niższe o ok. 20 % od uzyskanych w 2011 r.

W 2012 r. Spółka wykazała stratę w wysokości 742,2 tys. zł pokrytą, zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej z kapitału zapasowego Spółki.

(dowód: akta kontroli- str. 42, 50, 113)

W 2011 r. nastąpił istotny wzrost majątku trwałego Spółki po zakupieniu działki i rozpoczęciu budowy nowej siedziby. Roboty budowlane zakończono w lutym 2011 r., tj. zgodnie z harmonogramem. Od kwietnia do lipca 2011 r. przeniesiono urządzenia i wyposażenie oraz uruchomiono produkcję, a nową halę wyposażono w wyleasingowaną maszynę drukującą Heidelberg Printmaster PM74 oraz bobiniarkę Fumagalli.

(dowód: akta kontroli- str. 20-23, 35, 126-128)

W ocenie realizacji zadań podano, że Drukarnia nie posiada długoterminowych umów ze spółkami grupy PKP. Załamanie się rynku kolejowego, zmiana zasad druku i zabezpieczania biletów ograniczyło zapotrzebowanie na te usługi drukarskie, co wpłynęło na pogorszenie się sytuacji ekonomicznej Spółki.

(dowód: akta kontroli-str. 21-22, 50)

W 2012 r. założono ponownie ograniczenia przez potencjalnych zlecniodawców wydatków na reklamę i akcydensy. Planowano zakup (wynajem) linii do oprawy książek o wartości około 1.000 tys. zł.

W 2013 r. Spółka prognozowała utrzymanie liczby zleceń na poziomie 95 % w odniesieniu do 2012 r., m.in. z uwagi na wzrost konkurencji w usługach poligraficznych. Zwiększyły się wymagania dotyczące stopnia zabezpieczenia biletów. Na skutek restrukturyzacji grupy PKP zmniejszyła się liczba zleceń a grupa tych podmiotów, jako podstawowy odbiorca usług, miała zasadniczy wpływ na bezpośrednią działalność Spółki.

Odnotowano zdecydowany spadek popytu na książki w tradycyjnym wydaniu. Tendencja do ograniczania ilości wydawanych tytułów oraz obniżania kosztów do minimum, spowodowała trudności w dorównywaniu zakładom poligraficznym, dysponującym lepszym parkiem maszynowym. W ostatnim okresie Drukarnia nawiązała współpracę z nowymi wydawnictwami, co skutkuje wzrostem zleceń na druk książek.

Przychody netto ze sprzedaży planowano w wysokości 10.045 tys. zł. Wykonanie przychodów wg stanu na 30 czerwca 2013 r. wynosiło 5.084,8 tys. zł.

Koszty działalności operacyjnej planowano w wysokości 10.383 tys. zł. Wykonanie wynosiło odpowiednio 5.234,3 tys. zł (strata na sprzedaży w wysokości 149,5 tys. zł). Po uwzględnieniu pozostałych przychodów i kosztów, strata netto za I półrocze wynosiła 98,9 tys. zł

(dowód: akta kontroli-str. 42, 50)

Z analizy planów i ich realizacji w latach 2010-2012 wynika, że przychody z usług poligraficznych uległy znacznemu zmniejszeniu, w tym: z akcydensów o 15,4 % i książek o 19 %. W 2011 r. (zamówienie na karty do głosowania) przychody w tych działach stanowiły odpowiednio 77,9 % i 12,3 % przychodów ogółem ww. usług.

W I półroczu 2013 r. przychody z usług poligraficznych wykazywały w dalszym ciągu tendencję spadkową i poza produkcją książek (wzrost) stanowiły ok. 43-44 % przychodów w porównaniu do 2012 r. Tendencja ta utrzymywała się w dalszym ciągu bowiem, wg analizy danych za 8 miesięcy 2013 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2012 r., nastąpił spadek przychodów o 9,2 %, w tym z produkcji akcydensów o 17,2 %. Pojawiła się tendencja zwyżkowa w produkcji książek, bowiem nastąpił wzrost o 43,8 %.

(dowód: akta kontroli-str. 79)

Koszty działalności operacyjnej wynosiły: w 2010 r. 12.548,6 tys. zł, w 2011 r. 13.265,2 tys. zł i były wyższe o 5,7 %. Koszty w 2012 r. wyniosły 11.110,3 tys. zł, tj. były niższe o 16,2 % w stosunku do roku poprzedniego, a do 30 czerwca 2013 r. – koszty wyniosły 5.234,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli-str. 42, 50)

Wzrost kosztów pozostałej działalności operacyjnej w 2012 r. (ujemny wynik w wysokości 448 tys. zł) spowodowany był utworzeniem rezerw w kwocie 158 tys. zł z tytułu potencjalnych roszczeń pracowniczych, dotyczących różnicy w interpretacji zapisów w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy, ujawnionych w wyniku kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, a także utworzenia rezerw na nagrody jubileuszowe na lata 2013-2017 w wysokości 303 tys. zł. Był to przeniesiony w czasie efekt zaniechania działań w tym zakresie w latach ubiegłych (rezultatem tego był dodatni wynik na działalności operacyjnej).

(dowód: akta kontroli-str. 50,85)

Zużycie materiałów i energii w badanym okresie stanowiło największą pozycję kosztów (odpowiednio 45 %, 43,9 % i 42,4 % kosztów operacyjnych) i wynosiło w 2010 r. 5.645,9 tys. zł, w 2011 r. 5.821,6 tys. zł, w 2012 r. 4.708,7 tys. zł i było niższe o 19,2 % w porównaniu do 2011 r. Koszty wynagrodzeń stanowiły odpowiednio 30 %, 30,6 % i 32,6 % kosztów operacyjnych.

(dowód: akta kontroli-str. 50, 143)

Zatrudnienie w Spółce, wg stanu na 31 grudnia poszczególnych lat, zmniejszyło się z 108,25 etatów w 2010 r. do 89,75 etatu w 2012 r., a na dzień 30 czerwca 2013 r. wynosiło 80,75 etatu, tj. uległo zmniejszeniu w badanym okresie łącznie o 25,4 %.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w badanym okresie wynosiło: w 2010 r. 2.834 zł, w 2011 r. 3.248 zł, w 2012 r. 3.083 zł, a w I połowie 2013 r. 2.675 zł.

Z dniem 1 listopada 2012 r. uchwałą Wspólników z dnia 31 października 2012 r. w miejsce dotychczasowego dwuosobowego zarządu powołany został jednoosobowy Zarząd Spółki

(dowód: akta kontroli-str. 54, 69-70)

Do 30 czerwca 2008 r. Rada Nadzorcza Spółki liczyła 5 członków. Od 1 grudnia 2010 r. liczyła 4 członków, a od 8 grudnia 2012 r. 3 członków. W latach 2010–2013 (I połowa) wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Spółki, ustalone w systemie mnożnikowym na poziomie 1,0 dla przewodniczącego i 0,8 dla członków, wynosiły ogółem w 2010 r. 154,2 tys. zł, w 2011 r. 140,9 tys. zł, w 2012 r. 137,3 tys. zł i do 30 czerwca 2013 r. 56,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli-str.117-125)

Mienie wniesione do Spółki na dzień rozpoczęcia działalności (3.01.2000 r.) obejmowało urządzenia techniczne i maszyny, środki transportu, środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne o łącznej wartości brutto 6.860,4 tys. zł, w tym urządzenia techniczne i maszyny 6.763,4 tys. zł. Na dzień 30 września 2013 r. wartość ww. mienia brutto wynosiła 19.513,1 tys. zł, w tym urządzenia techniczne i maszyny 9.753,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli-str. 103-104)

Według stanu na 31 października 2013 r. Drukarnia posiadała 10 maszyn drukarskich i jedną naświetlarkę laserową płyt offsetowych, z tego 3 maszyny z lat 1977-1989, 4 maszyny z lat 1990-1998 i 4 maszyny z lat 2001-2006, o łącznej wartości netto 142,6 tys. zł (trzy maszyny). Wartość pozostałych maszyn drukarskich została umorzona w 100 %.

(dowód: akta kontroli-str. 105-108)

W badanym okresie Spółka poniosła nakłady inwestycyjne w wysokości 9.753,2 tys. zł, z tego w latach 2010-2011 nakłady wyniosły 9.707,8 tys. zł. W latach 2012 do 30 czerwca 2013 r. Drukarnia planowała zadania inwestycyjne (linia do oprawy książek) w kwocie 1.200 tys. zł. Zakup ten nie został jednak zrealizowany. Z analizy wyników Spółki, przedstawionej Radzie Nadzorczej za 8 miesięcy 2013 r. wynika, że Zarząd Drukarni rozpoczął modernizację parku maszynowego poprzez zakup maszyny offsetowej i urządzenia do druku cyfrowego, a także sprzedaż wyeksploatowanych maszyn. Jednocześnie Zarząd planuje zakup urządzenia do oprawy twardej książek, uzależniony w czasie od sytuacji finansowej Drukarni.

(dowód: akta kontroli-str. 76, 110-112)

Z rachunku zysków i strat za 2012 r. wynika, że strata netto w wysokości 742,2 tys. zł stanowiła:

- (-) 4,78 % sumy aktywów ogółem;
- (-) 6,8 % przychodów ogółem,
- (-) 5,58 % zaangażowanego kapitału własnego.

Stratę na podstawowej sprzedaży w wysokości 425,4 tys. zł pogłębił wynik na pozostałej działalności operacyjnej w wysokości 448 tys. zł (doszacowanie rezerw na świadczenia pracownicze). Dodatni wynik działalności finansowej w wysokości 50 tys. zł powstał głównie z odsetek od lokat wolnych środków.

Podstawowe wskaźniki rentowności przyjęły wartości ujemne, i tak: rentowność majątku ROA (-) 4,78 %, rentowność netto (-) 6,8 % (strata), rentowność kapitału własnego ROE (-) 5,58 %.

W 2011 r. wskaźniki te wynosiły odpowiednio 1,9 %, 2,15 % i 3,64 %.

Wskaźnik dźwigni finansowej (-) 0,8 % dowodzi większego kosztu obsługi kapitałów obcych od zysków zrealizowanych po ich zaangażowaniu.

Wskaźniki płynności finansowej I, II i III stopnia wynosiły odpowiednio (3,15), (2,17) oraz (1,33), co nie wskazuje na występowanie zakłóceń w regulowaniu zobowiązań wymagalnych. Wskaźnik rotacji:

- obrotu zapasów - wydłużył się z 18 do 23 dni;
- spływu należności - wydłużył się z 63 do 75 dni (wydłużony kredyt kupiecki dla głównych zleceniodawców usług;
- produktywności aktywów - zmniejszył się z 0,83 do 0,69 i dowodzi wysokiej majątkochłonności przypadającej na jednostkę sprzedaży.

(dowód: akta kontroli-str. 96-101)

W latach 2010-2013(do 30 listopada) realizacja rocznych planów działalności nie była poddawana kontroli PKP S.A. oraz audytowi wewnętrznemu.

W badanym okresie Spółka nie realizowała przedsięwzięć z udziałem Skarbu Państwa, spółek z Grupy PKP i innych podmiotów gospodarczych.

Drukarnia nie korzystała ze środków finansowych Unii Europejskiej.

(dowód: akta kontroli 145)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na poniesieniu straty netto za 2012 r. i związany z tym spadek rentowności produkcji. Drukarnia planując działalność gospodarczą na 2012 r. przyjęła założenie, że podstawowym źródłem przychodów nadal będą zlecenia spółek Grupy PKP na produkcję akcydensów, co nie znalazło odzwierciedlenia w realizacji zamówień.

Zarząd Spółki po zdiagnozowaniu przyczyny tendencji spadkowej w produkcji druków akcydensowych wprawdzie zwiększył wysiłki w celu pozyskania zleceń na druk książek, ale mimo to Spółka nie uzyskała zakładanych przychodów oraz nie osiągnęła planowanej rentowności produkcji.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK, odnowienia wymaga park maszyn poligraficznych, bowiem 7 z 10 maszyn drukarskich ma powyżej 20 lat, a w tym dwie maszyny są eksploatowane ponad 30 lat. Podobny przekrój wiekowy mają maszyny introligatorskie, gdzie na 14 tych jednostek 6 ma powyżej 20 lat, w tym 3 powyżej 30 lat. Posiadane maszyny uniemożliwiały podejmowanie zleceń, które charakteryzowały się szybkim cyklem produkcyjnym. Dotychczas podjęte przez Zarząd Spółki inicjatywy w zakresie dostosowania parku maszynowego do aktualnych potrzeb uznać należy za działanie gospodarczo uzasadnione.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zakresie opracowywania i realizacji planów finansowych.

3. Działania w zakresie restrukturyzacji i przygotowania spółki do prywatyzacji

Opis stanu
faktycznego

W świetle Strategii działalności Spółki na lata 2009-2011 Zarząd, mimo podkreślenia tendencji spadkowej w realizacji zleceń na akcydensy od podmiotów Grupy PKP, nie planował pogłębionych zmian w planie wieloletnim. Podstawowe działania Zarządu Drukarni zostały skierowane na realizację inwestycji budowy nowej siedziby, przeniesienie i uruchomienie produkcji w nowym miejscu.

(dowód: akta kontroli-str. 8-10, 19-21)

W starej siedzibie Spółki przy ul. Bosackiej 6 (w centrum Krakowa), umiejscowiony na trzech poziomach ciąg technologiczny (maszyny i urządzenia) oraz położony kilka kilometrów dalej przy ul. Kamiennej magazyn papieru, znacznie utrudniały produkcję. Brak miejsca i niedostosowany do potrzeb Drukarni budynek ograniczały jej rozwój i stanowiły m.in. przyczynę podjęcia przez PKP S.A. decyzji przeniesienia produkcji poza miasto.

(dowód: akta kontroli –str. 146-149)

Według Strategii działalności Spółki DK Kraków Sp. z o.o. na lata 2013-2015, planowane działania restrukturyzacyjne miały na celu uporządkowanie organizacji pracy Spółki oraz przygotowanie Drukarni do ewentualnej sprzedaży udziałów. Podkreślono m.in.:

- tendencję zmniejszania się zamówień na bilety i inne druki znormalizowane (np. deklaracje podatkowe), odejście od tradycyjnych sposobów na rzecz nabywanych w innych systemach (internet, automaty biletowe);
- mniejsze zapotrzebowanie na druk książek w klasycznych wydaniach (z przewartościowaniem na tanie wydania);
- ostrą konkurencję, w tym również o pozyskanie zleceń od spółek grupy PKP oraz spadek cen spowodowany sytuacją ekonomiczną w kraju.

Kierując się sytuacją na rynku w celu pozyskania zleceń, z końcem 2012 r. Spółka obniżyła swoje ceny o 5-20 %, licząc na większy obrót, rekompensujący stratę wartości sprzedaży. Zamierzoną restrukturyzację w sferach rynkowej, technologicznej, organizacji i zarządzania planowano realizować poprzez m.in.:

- promocję i zacieśnienie współpracy z dotychczasowymi klientami, zwłaszcza z Grupy PKP (system łącznej realizacji zamówień);
- stworzenie i wdrożenie systemu łącznej realizacji zamówień od poszczególnych spółek Grupy PKP poprzez druk na magazyn własny i stworzenie komputerowej bazy wydruków;
- zwiększenie bezpieczeństwa zamówień poprzez umowy o stałej współpracy;
- opracowanie technologii biletów posiadających elementy zabezpieczające, stanowiące nośnik informacji i reklamy;
- poprawę komunikacji wewnętrznej, m.in. poprzez stworzenie zintegrowanego systemu zarządzania.

(dowód: akta kontroli-str. 23-24,51-58)

W grudniu 2012 r. Zarząd Spółki dokonał zmian m.in. w strukturze organizacyjnej oraz w regulaminie pracy. Ograniczenia obejmowały struktury pionów, technicznego oraz ekonomiczno-finansowego. Połączono niektóre komórki organizacyjne, co pozwoliło na likwidację części stanowisk. Kompetencje części likwidowanych stanowisk przekazano podmiotom zewnętrznym na podstawie umów cywilno-prawnych. Zarząd dąży do ograniczenia zatrudnienia do 75 osób.

(dowód: akta kontroli-str. 54-55)

W 2012 r. zostały rozpoczęte prace nad prywatyzacją Spółki, prowadzone przez Departament Prywatyzacji PKP S.A. Do prowadzenia projektu została wskazana firma F5 Konsulting sp. z o.o. z Poznania. W październiku 2012 r. F5 Konsulting opracowała wstępne zapotrzebowanie informacyjne, w którym przedstawiono m.in. dokumentację niezbędną do realizacji projektu prywatyzacyjnego.

(dowód: akta kontroli-str. 129-136)

Pismem z 16 stycznia 2013 r. Dyrektor Zarządzający ds. Prywatyzacji i Nadzoru Właścicielskiego PKP S.A. skierował do Zarządu Spółki pismo informujące, iż w dniu 14 stycznia zostało opublikowane zaproszenie do negocjacji w sprawie nabycia 100 % udziałów Drukarni, w którym przewidziano m.in. przeprowadzenie przez zainteresowanych inwestorów badania własnego Spółki w terminie od 11 lutego do 1 marca 2013 r. Dokument określał harmonogram działań obejmujących m.in. przygotowanie przez Drukarnię dokumentów zgodnych z wykazem. Określony wyżej okres udostępniania danych oraz udzielania odpowiedzi został następnie przesunięty do 25 marca 2013 r. W ustalonych terminach Zarząd Drukarni udostępniał dokumentację wskazaną przez PKP S.A.

Kolejna informacja Departamentu Prywatyzacji dotyczyła zlecenia F5 Konsulting wyceny wartości 100 % udziałów Drukarni. W następnych pismach Departament Prywatyzacji informował o zamknięciu postępowań bez rozstrzygnięcia co do sprzedaży udziałów Spółki.

(dowód: akta kontroli-str. 137-142)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Decyzja dotycząca zmiany poprzedniej siedziby Spółki (ul. Bosacka 6) wynikała z potrzeby poprawy warunków pracy, a także umożliwiała dalszą restrukturyzację produktową. Po

Ocena cząstkowa

zakończeniu inwestycji Zarząd Drukarni podjął kolejne działania restrukturyzacyjne, polegające m.in. na poszerzeniu oferty oraz dostosowanie struktury organizacyjnej do aktualnych wymagań biznesowych. Nieskuteczna próba sprzedaży 100 % udziałów Spółki nie miała wpływu na dotychczasową działalność Drukarni.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w badanym obszarze.

IV. Uwagi oraz wnioski

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli dla poprawy rentowności działalności operacyjnej Drukarni, a w konsekwencji do umocnienia pozycji rynkowej i generowania zysków umożliwiających dalszy rozwój Spółki, niezbędna jest kontynuacja dotychczasowych działań marketingowych, utrzymywanie rygorów kosztowych, a przede wszystkim takie doposażenie w maszyny i urządzenia drukarskie, które pozwolą na podejmowanie zleceń o relatywnie krótkim okresie cyklu produkcyjnego.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴, wnosi o kontynuację działań zmierzających do urentownienia działalności Spółki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W związku z obowiązkiem opublikowania niniejszego wystąpienia pokontrolnego w Biuletynie Informacji Publicznej wnosimy o wskazanie treści stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, o której mowa w art. 11 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji⁵.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia grudnia 2013 r.

Kontroler
Julian Czekay
Główny specjalista k.p.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

⁵ Dz. U. 2003 r. Nr 153 poz. 1503 ze zm.